

Z CIZÍCH REVUÍ

a) Revues německé.

Wissen und Wehr.

Ročník 1927, seš. 7.

Pplk. m. sl. Seisser: Einfluss der Motorisierung d. Kampftruppen auf die Operationen und die Kampfführung. (Vyznamenáno při soutěži 2. cenou.)

Dříve, než jedná pisatel zajímavého a jistě časového článku o vlastním tematu, t. j. o vlivu motorisace vojsk na operace a na vedení boje, obrací se v úvodě proti názorům, které se v poslední době často vyskytly, jako by budoucnost patřila motorisaci vojsk, hlavně malým, pohyblivým a technicky dokonale vyzbrojeným armádám. Žádný stát se nezrekne výhody zasádit k dosažení svých cílů všechny síly národa. Aby to bylo jasné, je nutno činit rozdíly mezi různými účely motorisace bojových jednotek. Jedna skupina motorových vozidel, jako tank, obrněný automobil, letadlo, je vyložené bojovým prostředkem, druhá skupina, nákladní automobily, jen dopravním prostředkem, a mezi oběma skupinami jsou zvláštní motorisované útvary, určené k samostatným úkolům, vyžadujícím jak pohyb, tak i boje. Vedení a obsluha bojových motorových vozidel vyžaduje pečlivého speciálního výcviku, jakého se ovšem nemůže dostati všem brancům státu. To však nepovede k malým armádám vojáků z povolání, nýbrž boj motory bude úlohou zvláštních oddílů se zvlášť. vozidly, zatím co pro hlavní síly národních armád bude mít motor význam dopravního prostředku mimo boj, tedy podobně jako železnice, jenomže pružnější než ona. Průměrným denním výkonem motorisovaných jednotek je dráha asi 100 km, při úsilných pochodech i 200 km. Pěší divise, dopravovaná celá na autech s nezbytným počtem koní a vozů a s nutnými zásobami, potřebuje okrouhle 50 nákladních automobilních kolon, tedy 1000 vozů po 3 tunách. Je zajímavé čísti o rychlém rozvoji civilní motorisace v Německu, kde se 1. ledna 1925 napočítalo 65.000, ale 1. července 1926 již 90.000 nákladních automobilů. I když se z toho ¾ podle autora buď k vojenským úče-

lům nehodí nebo jsou nezbytné v zápolí, přece jich zbývá 30.000 pro čistě vojenskou potřebu. (A kolik jich od té doby přibýlo? Čtenáři se mané vnučuje myšlenka, že Německo může již dnes dopravovati na autech armádu stejné síly jako 1914. Zbývá ovšem otázka pohonných hmot. Je však známo, že Francie, která nemá na svém území naftových zřidel — rozřešila otázku „carburant national“ již velmi příznivě a můžeme tvrditi, že by Německo bylo v této věci ještě daleko od cíle?) Ovšem bojová síla divise za převozu na autech je nepatrná a proto mohou býti velké převozy prováděny jen tam, kde srážka s nepřítelem není pravděpodobná, tedy za frontou, nebo pod ochranou zvláštních zajišťovacích vojsk. Při tom pomýšlí autor na speciální, již v míru organizované, motorisované jednotky (přezvědné oddíly, smíšené brigády a lehké motorisované divise), které jsou tedy předpokladem volnějšího využití nákladních automobilů pro hromadné převozy vojsk.

Vliv motorisace se jeví mimo boj jak po operační, tak i taktické stránce značně zvýšenou pohyblivostí vojsk, za boje pak účinkem nových bojových prostředků, obrněných a útočných vozů a motorisovaného děla. Vliv na operace je zřejmý již za mobilisace, kdy použití automobilových vozidel zvýší značně bojovou pohotovost určitých jednotek. Je nasnadě myšlenka využití zrychlené mobilisace skupiny několika úderných motorisovaných lehkých divisi ještě před všeobecným nástupem k vpádu do nepřátelského území s cílem rušiti mobilisaci a nástup nepřítele nebo zmocniti se určitých, pro válečné hospodářství a přímý důležitých pohraničních území. Operačně umožňuje tedy motorisace jistě předěžné podniky, které mohou míti podle okolností i rozhodující vliv na další vedení války.

Za nástupu se uplatní výhoda větší pohyblivosti vojsk v tom, že se odlehčí železnicím, jejichž trati a nádraží jsou beztoho vydána leteckým útokům. Nástup se tedy zrychlí a nebude již tvořiti operaci samu o sobě, nýbrž přejde ihned v postup. Postup hlavních sil si ovšem nesmíme představovat

vati jako všeobecný přibližovací pochod automobilových kolon. Motor se v tomto období uplatní především jednak před frontou, jednak za ní. Před frontou a v bocích postupujících vojsk převezmou speciální automobilní vozidla a speciální motorisované jednotky převzvednou a zajišťovací úlohu drívějších jezdeckých divísi a sborů, za frontou pak budou nákladní automobilní kolony sloužit k tomu, aby rychle převezly divise druhé linie tam, kde velitel chce provést hlavní nápor. Dosud musejí býti se zřetelem na malou pochodovou rychlost a výkonnost pěšáka uspořádán nástup a přibližovací pochod v sestavě, odpovídající umyslům velitele pro operativní provedení bitvy, což umožnilo soupeři, aby závčas seznal jeho úmysly. Nyní však, pro možnost rychlých a velkých přesunů sil druhé linie, může velitel volenou sestavu uskutečnit teprve za bitvy a dosáhnouti tak překvapení. V budoucnosti budeme tedy viděti operativní přibližovací pochod se silnými zálohami vrchního velení asi za střední fronty na vzdálenosti denního pochodu, t. j. 100 km. Další výhodou motorisace bude možnost uskutečnit obchvat nepřítele náhlým útokem do boku a do zad. Podobně a snad ještě větší výhody škýtá motorisace obránců. Autor objasňuje své vývody na velice vhodně volených příkladech z bitvy na Marne a přichází k závěru, že motorisace nezmění nic na velkých strategických zásadách, jichž provedení jen usnadní a bude na ně časově i prostorově působiti ve smyslu pohyblivých, náhlých a rozhodných úderů.

Zatím co tedy pro operativní vedení záleží význam motorisace v rychlém zdolání vzdálenosti mimo bojiště, je pro taktické vedení především důležité použití motoru na bojišti, kde svou rychlostí a brněním slouží k zvýšení vlastního a k snížení nepřátelského účinku zbraní. Hlavní úlohu zde mají speciální motorisované útvarry, a to jednak zmíněné již převzvedné a zajišťovací oddíly a jednotky, jednak hromadně zasazené útočné vozy (tanky). Hlavní činnost prvních záleží v převzvedech a v zahájení boje, později pak v ohrožování boku a týlu nepřítele, nebo v ochraně vlastního boku a konečně ve využití úspěchu a pronásledování, nebo v ochraně proti pronásledování za ústupu — zvláště s boků. Hromadné zasazení útočných vozů má naproti tomu hlavní váhu v rozhodující fázi bitvy. Jde tu tedy o naprostou téměř analogii jako u použití bývalého lehkého a těžkého jezdectva.

Složení zmíněných motorisovaných

vyšších jednotek musí odpovídati jejich úloze. Pro převzvedy a spojení musí míti letectvo, rychlá obrněná auta a četné motocykly. Poněvadž převzvedy bude nutno často doplniti a přezkoušeti i bojem, jsou hlavní bojovou silou takové jednotky útočné vozy, motorisované dělostřelectvo a menší pěší oddíly s četnými kulomety na autech, které nejsou odkázány jen na silnice. Nezbytný je ženijní oddíl pro odklizení překážek a úpravu zničených cest. Pochod se děje po přískocích předem prozkoumaných letci a co možná i motocyklisty a se zvláštním zřetelem na ochranu boků. Násilný průzkum bojem bude pravidlem, proto bude před srážkou hlavních sil obyčejně předcházeti zahajovací boj vpřed posunutých motorisovaných jednotek.

Útočné vozy, počítaje v to i motorisované dělo, rozvinou svou hlavní činnost až za bitvy. Spojují mohutnost palby s pohyblivostí a s ochranou proti lehkým zbraním, úlomkům dělových střel a proti plynům. Jejich pohyblivost i akční radius se neustále zvyšuje. Jich zasazení bude různé podle okolností. Je-li útok a ztěž pěchoty zajištěna mohutnou dělostřeleckou přípravou, budou tanky zasazeny až později, zvláště v okamžiku, kdy pěchota vystoupí z pásma silné dělostřelecké podpory a kdy tedy potřebuje nové vzpruhy. Je-li však dělostřelecká podpora útoku obtížná nebo je-li fronta nepřítele chráněna silnými překážkami, bude již první ztěž podporována tanky. Výhodné je, dovoluje-li počet tanků řešiti oba způsoby postupným zasazením několika tankových sledů. Důležité je vyřaditi zálohu útoč. vozů, která následuje za posledním útočným sledem s hlavním úkolem využití úspěchu a odraziti protiútoky. Zasazení tanků musí se přizpůsobiti činnosti jiných zbraní, zvláště dělostřelectva a letectva (střelba na děla proti tankům, umělá mlha a pod.) Takovito rychle a mocně provedený útok vnikne téměř vždy do obráncova postavení. Proto dá obránci do své první linie jen velice málo sil a utvoří si silné zálohy — i z útočných vozů — tím dále vzadu, čím budou pohyblivější. Hlavní a rozhodující boj tedy bude veden uvnitř posice, jakmile zásadnou protiútoky záloh, a úspěch bude míti ten, kdo poslední zasadí zálohu. Vidíme tedy, že taktické právě tak jako strategické vedení bude míti za motorisace zvýšenou potřebu záloh. Podobně to je i pokud se týče volby směru útoku. Průraz není nemožný, ale hlavní snaha taktická bude směřovati k obklíčení, tedy k působení do boku a do týlu protivníka.

a podle toho zasadí jádro motorisovaných sil obyčejně na křídle nebo ještě excentričtěji, do boku. Přesun útočných vozů se ovšem provede až před samým útokem. Autor zdůrazňuje, že motorisaci nikterak neubývá péchotě významu, neboť útočné vozy bez péchoty jsou odsouzeny ke zkáze tím dříve, čím hlučněji proniknou. Nikdy nebudou moci samy udržeti dobytý terén. Podle toho se nedá také soudit, že by snad byla motorisaci zkrácena doba trvání boje v taktickém smyslu.

Pokud jde o střetný boj, soudí autor, že za motorisace bude to věc motorisovaných jednotek, kterým případně úloha předvoje a úkol zahájiti boj. Pro jádro armády, t. j. pro divise, dopravované na autech a závčas a úplně rozvinuté k boji pod ochranou motorisovaných jednotek, stane se střetný boj výjimkou.

Celkem přichází autor k závěru, že motoru bude v armádách stále častěji používáno přes nedostatky, které má a které arci jeho použití omezují. Nezpůsobí však převrat, neboť nemění nic ani na strategických ani na taktických zásadách. Jeho pohyblivost se stává zbraní teprve lidským duchem. Prostřednímu vůdci neposlouží mnoho, v ruce velkého vojévůdce, ovládajícího pevně čas i prostor, uplatní však opět převahu vedení, která pro vítězství znamená více než početní přesila.

Gen. Arnošt Kabisch: Der Eintritt Englands in den Weltkrieg im Lichte der britischen amtlichen Dokumente über den Ursprung des Weltkrieges.

Z velké míry je dosud rozšířen názor, že se Anglie rozhodla pro dohodu s Francií a Ruskem z obavy před rostoucí námořní mocí Německa a před jeho silící obchodní konkurencí a že vstoupila do války pro porušení belgické neutrality. Autor však dokazuje, opíraje se o četné britské úřední dokumenty, že strach před ruskými výboji v Asii vedl Anglii k dorozumění s Ruskem a že slib, daný Francii o ochraně jejího pobřeží rozhodl o vstupu Anglie do války.

Kpt. Dittmar: Landschaft und Landesverteidigung.

Využití všech možností, kterých skýtá terén pro boj a pro vedení války, jest a bylo vždy základním taktickým i operativním požadavkem. Vliv teréru je tak značný, že i výzbroj armády se musí utvářeti podle vlastností nebo zvládnutí pravděpodobného válečného jeviště. Hlavním účelem opevňování je přizpůsobiti vlastnosti terénu vojenským požadavkům. Příznačným

znakem kultivované krajiny je zvýšené využití půdy a jejích pokladů a vytvoření potřebné dopravní sítě. To i ono má svou určitou cenu pro význam některého území jako bojiště. Celkem možno říci, že čím kultivovanější krajina, tím lépe se hodí k útku, zatím co k obraně je výhodná krajina, která se přilíží neliší od původního stavu (hory, rozsáhlé lesy, voda, močály a pod.). U vojensky silného státu, v jehož zájmu je ofensivní „militarisace“ pohraničního území, se kryjí tedy všeobecné vojenské požadavky na úpravu pohraničního pásma s předpoklady hospodářského rozmachu. Obtížnější je věc u států, jejichž síla a situace vyžaduje spíše defenzivní „militarisace“ hranic. Za dnešní doby intenzivního hospodářství a stoupajícího nedostatku půdy nemůže býti řeči o tom, aby se snad pohraniční pásma nechala ležet ladem. Jde však o to, přizpůsobiti určité prostory oběma požadavkům. Poněvadž vojensky běží o to, jak ztížit útočníkovi rychlý postup jeho mocných moderních prostředků, je nutno jednak založiti komunikace tak, aby se daly rychle a snadno zničiti (nálevky, mosty a jiné umělé stavby), jednak brániti v celkovém zájmu nejen vojenském, ale i hospodářském, soukromému vykořisťování lesního a vodního hospodářství, neboť lesy a voda (řeky, rybníky, močály, rašeliníště) jsou vedle hor hlavními překážkami, brzdícími nepřítelův pohyb více, než může činiti palba. Autor má proto za nezbytné, aby vojenskému vedení byl v míru již vyhrazen vliv ve všech otázkách, které se týkají úpravy půdy.

Kpt. Albrecht: Ein französisches Urteil über den deutschen u. französischen Aufmarsch- und Operationsplan von 1914.

Týž autor uveřejnil ve 4. sešitu „Wissen und Wehr“ 1927 článek o vývoji francouzské válečné nauky v období 1870—1914 a o vlivu, který tato nauka měla na vypracování postupných franc. válečných plánů. Článek, jehož obsah jsme ve výtahu podali ve V. R., listopad 1927, str. 614, byl sepsán podle díla „Les doctrines dans la préparation de la grande guerre“ generála Bouchera, bývalého přednosty operačního oddělení francouzského hlavního štábu. Tento článek je zpracován podle téhož díla a tlumočí, jak gen. Boucher srovnává doktrínu a válečný plán Německa s francouzským.

Německá doktrína se podle něho zakládá na bitvě u Cannae, jejíž vůdčí myšlenkou bylo, že Hannibal dovedně využil obvyklé bojové sestavy své-

ho nepřítele a postavil proti jeho hluboké sestavě s úzkou frontou širokou se slabým středem a silnými křídly.

Rimané zatlačili sice jeho střed, byli však oběma křídly obklíčeni a přinuceni, aby se vzdali. Boucher usuzuje, že Schlieffen z toho odvodil jednostranný závěr, že nejlepší naděje na vítězství má vůdce, který svá vojska rozestaví v malé hloubce a zeslabí svůj střed, aby zato mohl prodloužit svá křídla. Bylo by však správnější říci, že Hannibal zvítězil proto, že obratně vlákal nepřítele do nastrožené pasti a že tedy může být nehluboká sestava sice výhodná v určitých případech, že by však bylo nebezpečné dělati z ní absolutní záruku jistého vítězství ve všech případech. Tento svůj úsudek dokazuje Boucher na bitvě u Thymbria, kde Cyrus svým do hloubky rozestaveným vojskem prorazil ve středu a zničil široce rozložené vojsko Kroesovo.

Francouzská doktrína podle nauky Bonnalovy měla jiný recept na vítězství, a ten záležel v předvojové armádě, postupující na široké frontě s úlohou vázati nepřítele, zatím co hlavní branné síly, seskupené do hloubky, měly manévrovat, t. j. útočiti na slabé místo nepřítele, obvyčejně na křídlo. Této strategii vytýká Boucher, že se nestarala o to, za jakých podmínek může slabá předvojová armáda vázati silného útočícího nepřítele, aniž byla zničena před rozhodujícím úderem manévrujících hlavních sil.

Obě nauky se tedy snažily nalézt sestavu, která by jim ve všech případech zajistila vítězství. Obě se zakládají na válečné historii a přece jedna z nich vidí spásu v slabém, druhá pak v hlubokém rozčlenění. — Nestačí již tento poukaz k odsouzení obou?

Bonnalova nauka byla doplněna učením Grandmaisonovým o zničující ofensivě. Zásadou bylo, že je nutno ofensivu i upřílišovati a že ani to nebude dosti. Francouzské předpisy učily jen útoku a dodávaly: „Jest jen jeden prostředek k obraně, a tím je útok“. Zdůrazňovaly, že vítězství je možno dosíci jen za cenu krvavých obětí. „Kdyby velitel, který má útočiti na silně vybaveného nepřítele, našel manévry, jehož účelem by bylo dosáhnouti určeného cíle s malými ztrátami, neměl ani práva onoho manévru použiti. Jeho jedinou povinností bylo rozkázati: vpřed. I kdyby padla polovina jeho lidí, má přece vědomí, že dostál v své povinnosti“. „Dělostřelectvo nepřipravuje útoky, nýbrž je jen podporuje“. Šlo tedy francouzské vrchní velení do války s doktrínou,

kteřá nejenže říkala, že se každý útok platí krví, ale i dodávala, že je nutno odmítnouti každý jiný názor, poněvadž se přiči povaze války.

Je zřejmé, že se doktríny obou armád objevily i v jejich nástupových a operačních plánech. Německý nástup znázorňuje širokou sestavu, která umožňuje obchvat pravým křídlem. Francouzský nástup je charakterizován hlubokým rozčleněním, při čemž první dvě linie tvoří aktivní vojska (zničující ofensiva), další dvě linie záložní jednotky. Německý plán je vybudován na přesné znalosti francouzských úmyslů. Vidí, že Francouzi očekávají hlavní úder v Lotrínkách, znají celkem správně jejich nástupovou sestavu, vědí, že budou útočiti pouze aktivními jednotkami. Naproti tomu nedovedli Francouzi správně odhadnouti úmysly Němců. Domnívali se, že Němci provedou napřed výpad svými krycími vojsky, po němž bude v Lotrínkách co nejdříve následovati ofensiva německých aktivních sborů, a že tedy hlavní síly protivníkovy nastoupí na francouzských hranicích. A na těchto nesprávných domněnkách postavili Francouzi svůj plán. Ukázalo se však, že Němci vůbec na výpad nepomýšleli, že zasadili své záložní sbory po boku aktivních, čímž na počátku dosáhli značné převahy 34 arm. sborů proti 23, že hlavní nápor vedli Belgií a že jádro jejich sil nastoupilo na belgických hranicích.

Německý operační plán se zakládal na myšlence vrhnutí napřed značné síly do protivníkovy boku a týlu a přejíti pak k ofensivě. Obchvatný pohyb, prováděný pěti armádami, opíral se o pevnost Diedenhofen a byl na jihu mezi Metami a Vogesami zajišťován dvěma armádami. Tvořila tedy jejich branná moc na západní frontě dvě skupiny: hlavní, operující v Belgii, vedlejší v Lotrinsku a obě spojené opevněným prostorem Diedenhofen-Mety.

Francouzské operace se skládají z dvou „hlavních akcí“, které se měly ofensivně projevit jednak na pravém (2 armády), jednak na levém křídle (1 armáda). Spojení mezi oběma zajišťovala další armáda. Pátá armáda, soustředěná v druhé linii, byla připravena, aby podle okolností zesílila akci buď pravého nebo levého křídla. Kdyby Němci táhli i Lucemburskem a Belgií, což však nebylo považováno za pravděpodobné, měla se armáda druhé linie vsunouti mezi levou a střední armádu. Zničující ráz ofensivy měl se projevit v tom, že obě armády pravého křídla měly útočiti již 12. mob. dne a že jejich útok měl být připraven již 4. mob. dne vpádem křidel-

ního arm. sboru z Belfortu do Alasky. Pisatel pojednává dále, jak se podle těchto plánů musil vyvíjeti průběh prvních operací a dokazuje, že francouzská armáda musila býti poražena na celé čáře pro převahu německého operačního plánu a pro nesprávnost francouzské vojenské doktriny, která svou zásadní zaujatostí o rozčlenění do hloubky, o nedostatečném využití záložních vyšších jednotek a naukou o nutnosti útoku stůj co stůj bez zřetele na situaci a na ztráty způsobila,

že německý hlavní útok narazil jen na velice podřadné síly, zatím co francouzský hlavní útok vykrvácel v bojích proti nepříteli alespoň stejně silnému, opírajícímu se vedle toho ještě i o příznivý terén. Také tento důkaz, právě tak jako celý ostatní článek, je stačen na vývodech generála Bouchera a musíme přiznati, že tyto vývoody působí přesvědčivě.

Vojensko-politický přehled jedná o průběhu námořní odzbrojovací konference v Ženevě. Št.

b) *Revue madarské.*

Magyar Katonai Közlöny.

Ročník XV. (1927). — Sešit 1.

Kpt. Josef Bálint: Problém součinnosti. Vykládá se stanoviska dělostřelce, jaké by mělo býti spojení mezi pěchotou a dělostřelctvem, co může pěchota žádati od svého dělostřelctva a jakou podporu může od něho očekávat. Podle délkového rozptýlu stanoví nejmenší vzdálenost, kde daný druh dělostřelctva může ještě působiti, aniž ohrožuje vlastní pěchotu. (Pokrač.)

Celkem je toho názoru, že pěchota spíše snese 1—2 krátké rány, než aby dělostřelctvo předčasně umlklo a aby pěchota byla vydána na pospas nepřátelským kulometům.

Kpt. gšt. František Réczey: Rusko-polská válka v roce 1920. S dvěma náčrti.

Vyličuje podrobně poměry v Rusku a Polsku před vypuknutím války, organizaci ruské a polské armády a operace do konce července 1920. Zvláště pochvalně se vyjadřuje o výkonech jezdeckého sboru Buděnného. (Pokrač.)

Plk. v. v. Emerich Suhay: Zkušenosti s motorovými vozidly v r. 1926.

Sestaveno podle vojenských odborných časopisů německých, francouzských, anglických a ruských. Zkušenosti z manévru posledních let. Zmiňuje se o všech novinkách, o one-man tanku, šestikolovém autu atd. „Jest jen tistiky počet pracovníků na „vnitřní frontě ústředních mocností. Mluví o součinnosti starců a dětí v práci a otázka peněz, kdy bude moci motor úplně vytlačit koně.“ Dále pokládá pro Maďarsko jako velmi důležité příznivé zkušenosti s generátorovými vozidly, aby nebylo za války závislé na dovozu benzínu.

Mjr. Bódog Nagy: Jezdecko a moderní mobilní bojové stroje.

Součinnost jezdecka s cyklisty, s obrněnými auty a s letectvem. Podle názoru autora nejsou ani nejmodernější stroje i při vyspělosti dnešní techniky s to, aby vytlačily jezdecko,

ale je třeba, aby jezdecku byla přidána tato moderní pohyblivá vozidla disponující s velkou mohutností palby. Musíme proto dbáti, aby jezdecko zůstalo i nadále hlavní zbraní, avšak aby nebylo přeplněno množstvím strojů.

Emil Lange: Spolupůsobení obyvatelstva ve válečném hospodářství světové války.

Vojenské vedoucí vrstvy braly před světovou válkou v úvahu občanstvo států jen s hlediska vojenského doplňování a také občanské vedení se nikdy neobíralo otázkou, v jakém směru a jak velké budou za války přesuny na trhu práce. Milionové národní armády byly tak velké, že to přesahovalo nejménější fantasie. Proto také národní hospodářství ve světové válce dosáhlo stupně, který se s válečnými hospodářstvími dřívějších válek vůbec nedá srovnati. Všechny síly, spočívající v národním hospodářství, bylo využito nebyvalou měrou. Popisuje dle statistiky a přichází k závěru, že ani užití žen a válečných zajatců nestačilo k provádění nejnútnejších prací. Nedostatek pracovníků byl zvláště citelný v polním hospodářství. Válečný průmysl vyžaduje zvláště vydatné výroby některých druhů zboží, na př. střeliva. K tomu stačily i dělnice. Ale v zemědělství scházeli mužští pracovníci. Proto rok co rok ubývalo rozlohy zaseté půdy. Také proto, že část průmyslového dělnictva byla již od počátku války osvobozena, kdežto zemědělců bylo osvobozeno mnohem méně.

Dr. Jiří Rákosi: O horní sněmovně. I v nově zřízené horní sněmovně je armáda zastoupena.

Plk. Oskar Karajlovicz: Maďaři ve světové válce. 8. pokračování.

Cizí státy. Emil Csaszszkóczy: **Vojenská moc SSSR.**

Doplňování, vyšší velitelství, zbraň, válečné lodstvo, šatstvo a výstroj.

Bojová pohotovost řecké armády po její porážce v Malé Asii.

Menší státy:

Uvádí článek pplk. Koutňáka: „Jezdecko a lyže“ z našich „Důstojnických listů.“

Znalost individuality a individuální výchova. Přednáška plk. Szinaye s hlavním zřetelem na užití psychotechniky při výběru mužstva.

Sešit 2.

Kpt. Bálint: Problém součinnosti. (Pokrač.) Projednává otázky: má být vyšší jednotka vybavena dělostřelectvem. Jaké druhy děl jsou potřebné, jaké ráže a kolik baterií potřebuje vyšší jednotka. Přichází k závěru, že je maximálně potřebí 24 baterií u divise, minimálně 8 baterií. Jako dělostřelectvo doprovodné žádá nejméně 3 děla pro pěší pluk. Jak mají být baterie organizovány a v jaké svazy mají být shrnuty baterie ve svazu dělostřelectva divise? Doporučuje 4 dělové baterie a při sestavování vyšších svazků dělostřelectva žádá smíšenou organizaci (oddíly, pluky, složené z různých typů děl) a odůvodňuje to tím, že se 1. organické svazky udržují dále a 2. že velitelé děl, odd. a skupin jsou dobře obeznámeni s různými druhy děl. (Pokračování.)

Dr. Arpád Simonyi a pluk. gen. št. Emil Barabás: Letadlo ve službě odsunu nemocných a raněných. Odsun raněných letadlem u milionové armády.

Kpt. gen. št. František Réczey: Polsko-ruská válka v roce 1920. 2. pokračování. Popis operací boje od 20. července do 13. srpna. (Pokračování.)

Ludvik Horánszky: Br. Géza Fejerváry a maď. honvédstvo. Oceňuje zprostředkovatelskou činnost Fejerváryho mezi národem a králem a jeho zásluhy při vybudování honvédstva.

Mjr. Lorand Preszby: Vzpomínky na 50leté trvání král. maď. četnictva.

Plk. Emerich Suhay: Padesátiletí četnictva. Vývoj maďarského četnictva.

Mjr. Bálay Nagy: Jezdecko a moderní mobilní bojové stroje. (II. část.) Součinnost boje jezdecka s lehkými tanky a kulomety naitech v boji a při pronásledování.

Plk. v. v. Oskar Karolyai: Maďaři ve světové válce. (9. pokračování.) Účast maď. jednotek bývalé armády ve světové válce.

Jan Gabányi: Zahraniční otázky. (2. pokračování.) Pojednává s maďarského stanoviska o ustanoveních 9. a 10. článku smlouvy Svazu národů.

Gen. pěch. Pavel Nagy: Nekrolog.

Cizí státy: Nová italská vojenská organizace. Podle článku z Allg. Schweiz. Militärzeitung.

Sešit 3.

Kpt. děl. Josef Bálint: Problém součinnosti. 3. pokračování.

Pěchota má znáti zásady taktiky, zasažení, postavení a vedení svého dělostřelectva. Proto objasňuje autor pojmy pro čtenáře od pěchoty. (Pokrač.)

Kpt. gšt. Fr. Réczey: Polsko-ruská válka v roce 1920. 3. pokračování. Boje od 13. srpna do konce války. Popis událostí po uzavření příměří až do dnešního dne. Zmiňuje se při tom, že mezi Rumunskem a Polskem je toho času užší poměr proti Rusku, který přiblížil též v tomto směru Poláky s Malou Dohodou. Zdůrazňuje však, že jen po této stránce je sblížení, poněvadž jest jinak mezi Polskem a RČS. napjatý poměr pro území oravské a spišské a pro Těšínsko, hlavně však pro dávné protivenství.

Jan Gabányi: Zahraniční otázky. 3. pokračování.

Popisuje vznik mírových smluv po světové válce. Předseda maď. mírové delegace Apponyi poslal 12. února 1920 Nejvyšší radě své námítky proti mírové smlouvě a žádá ji o nařízení plebiscitu ve všech územích od starého Uherska odříznutých. Odpověď spojeneckých a přidružených mocností v Paříži předsedovi maď. mírové delegace z 6. května 1920 byla odmítavá. K ní byl však připojen tak zv. původní dopis Millerandův. V něm stojí, že spojenecké a přidružené mocnosti počítaly s tím, že hranice nebudou všude odpovídati etnografickým a hospodářským požadavkům. Na místě se pak zjistí, kde mají být hraniční čáry přeloženy. To se nemůže nyní prováděti, poněvadž by to odsunulo na neurčito uzavření míru, po kterém celá Evropa touží. Až však zahájí rozhraničovací komise svou činnost a uznají, že hranice jsou někde nespravedlivé, mohou toto hlásiti Radě Svazu národů, která v žádoucích místech pozmění původní hranice smírně tam, kde změnu rozhraničovací komise uzná za žádoucí. Spojenecké a přidružené mocnosti spoléhají, že tento postup umožní opravit všechny nespravedlivé hranice. Autor článku vyčítá Millerandovi a vládám spojených a přidružených mocností, že se jednostranně informovaly o maďarských poměrech prostřednictvím Scota Viatora (Setona Watsona), dále z propagačních spisů Palackého, A. Denise, Riegra, Masaryka, Kramáře, Rašína, Gogy atd. Dále uvádí autor, že na př. Seton Watson sbíral data pro svou propagační činnost jen v Praze, Bělehradě a Bukurešti.

Vincenc Mandl: Význam válečné hry v souvislosti s moderními bojovými prostředky.

Obrací se proti schematickému provádění válečných her, aniž přihlíží

k moderním technickým vymoženostem.

Švédský inženýr Hermann Rasch: Cesta Karla XII., švédského krále, od Dometiky k Stralsundu.

Popis cesty, kterou se ubíral švédský král Karel XII. v roce 1714 z tureckého zajetí do své vlasti.

Pplk. v. v. A. Vogl: Dějiny vývoje kárného řízení.

Vývoj čestných soudů v staré armádě hlavně u honvůdů. (Pokračování.)

Plk. gšt. Karel Stipsicz: Organizace jako věda

Technické zprávy: Přístroj pro označení cíle. — Automatický telefon a radiotelegrafie.

Kpt. A. K.

Közgazdasági és technológiai közlemények.

Ročník 1927, sešit 5.

Gen. v. v. Dormándy Henrik: „Automobil — kůň“. Po srovnání automobilní dopravy v r. 1914 a po světové válce nastiňuje pisatel výhody a nevýhody koňských potahů a automobilů a dospívá ke konečnému názoru, že automobilisovati všechny trény armády je dosud nemožné. Tělesové trény musí mít převážně selské povozy. Německo organizovalo i div. vozatajské kolony z povozů, u tělesových trénů má také Německo pro dopravu proviantu dvě střídající se soupravy. U automobilních kolon je důležité, aby byly tvořeny z vozů stejné rychlosti. Zvláštní místo v automobilní dopravě zaujímají traktory, jejichž přívěsné vozy utáhnou při poměrně malém vlastním váze značný náklad. Graficky znázorňuje článek zatížení a pochodovou výkonnost: Při dopravě 2.000 tun na 50 km jede automobilní kolona jeden den dopředu, druhý den zpět, t. j. 2 denní jednotky $2 \times 2.000 \text{ t po } 3 \text{ t} + 13\% = 1506$ nákladních automobilů. Kolona selských vozů jede 2 dny vpřed, jeden den zpět. Počítá-li se na 4–5 dny 24 hodiny odpočinku, je potřeba 4 denních jednotek, tedy $4 \times 2.000 \text{ t} = 16.000$ selských povozů. Z toho vysvitá, že postačuje asi 10% nákladních automobilů z počtu selských povozů.

Plk. gšt. v. v. Imre Suhay: „Důležitost materiálního zaopatřování armád ve válce“. Toto pokračování je věnováno výhradně etapní službě ve franc.-německé válce v r. 1870/71, kterou vykonávaly podle starého „Kriegsetappenordnung“ etapní inspekce pod vrchním řízením generálního inspektora etapy. Konečně stanice železnic byly nazývány „Etappenhauptort-y“ mimo ně byl ještě značný počet etapních velitelství. Hrdinný odpor civilního obyvatelstva (franci-

reurs) dával etapním útvarům značné práce. Občané vykořistili německé vlaky, poškozovali spojovací prostředky, vysvobozovali na pochodech ve vesnicích nucující zajatce a pod. Článek obsahuje různé pokyny, jak zařídit celou službu etapní, počítaje v to i strážení železnic a vojensky důležitých objektů, jakož i eskortování zajatců.

Vrchní rada intend. Alexandr Lueff: „Zaopatření naší armády peněží ve válce.“ Popisuje funkci operačních pokladen u vyšších velitelství za světové války a dotování útvarů peněží. Na začátku byl hlavně citelný nedostatek drobných na výplatu žoldu. Pokladny vojenských těles rovněž nebyly právě šťastně umístěny v „Bagagetrainech“, které mnohdy trupa celé týdny neviděla. R. 1917 vydalo býv. AOK. pod č. 114.000/17 zvláštní směrnice pro peněžní službu, kterými byly pokladny samostatných setin a menších útvarů zrušeny. U div. hosp. ústavu byla zřízena div. pokladna, takže se výdej peněz mohl dít zároveň s odběry. Také v budoucnu si představuje autor, aby div. hosp. ústav dodával nejen proviant, ale i peníze. A následuje podrobný popis zamýšlené organizace. Také poštovní by se musila vřadit do tohoto systému, aby jej vhodně doplnila. Aby se placení hoto- vými omezilo na nejmenší míru, mohla by div. pokladna otevřít účet nejen útvarům, ale i gázištům. Gázisté by oznámili, jaká část platu se má poukázat do zápolí a jaká má být vyplacena hotově. Také honorování rekvisitních stvrzenek by se podstatně zjednodušilo.

„Obchodní politika“. V tomto pokračování studie vylučuje gen. v. v. Béla Kary nezdravý stav obchodu za války, kdy se všechno kupuje a prodává, aniž se obchodu rozumělo. Řetěz zprostředkovatelů mezi výrobcem a spotřebitelem ničí morální základ obchodu. V V. kapitole je zmínka o světovém manifestu v zájmu svobodného obchodu a o panevropském kongresu ve Vídni r. 1926. Spojené státy se ovšem opřely proti manifestu a Hoover a Morgan prohlásili ihned, že se hospodářské sjednocení může týkatí toliko Evropy. Důvod je velmi jasný: Spojené státy děkují mimo jiné za svůj hospodářský rozmach oněm omezením, jež se jeví v ochranných clech. Dále rozvíjí autor historický postup obchodní politiky Španělska a Portugalska v 16. století, Francie za Colberta a zjišťuje ke konci, že i v dnešní obchodní politice se shledáváme s mnohými prvky merkantilismu.

Mjr. gšt. Emil Lange: „Hospodářské příčiny světové války“. Pisatel míní, že Anglii vehnalo do války závodění na světovém trhu

s Německem, jehož obchodní obrat rok od roku rapidně vzrůstal. Oceňuje výkony spojenců na poli hospodářskem, kteří aspoň voj. operacemi uvolnili svírající je kruh a dobyvše nových území dosáhli nových hospodářských zdrojů. Ačkoli bylo Německo blokováno, dovezlo v prvních 3 letech války stejné množství zboží jako před válkou. Rakousku-Uhersku přišly hlavně k dobru přebytky obilí z Rumunska, které dodalo do vypuknutí rumunské války 250.000 vagonů obilí.

Plk. intend. v. v. Ladislav Mojzer: „Zdroje energie“. Článek je věnován „bílému uhlí“, t. j. vodní síle, jako nejmocnějšímu zdroji energie. Podrobně projednává využití vodních sil v jednotlivých státech evropských, dává za klasický příklad Itálii, která se emancipuje poznenáhlu od dovozu drahého anglického uhlí. Přeměnou vodní síly produkuje Itálie 20 miliard kilowatů ročně, což se rovná dovozu 24 milionů tun uhlí. Ve spojení s přeměnou vodní energie v elektřinu přichází pisatel k zajímavému téma elektrisace železnic. Popisuje výhody této nové dopravy, uvádí jaký pokrok učinili v této nejmocnější hospodářské činnosti evropské státy.

Plk. intend. v. v. Jos. Gébler: „Dynamická zkouška látek“. Popisuje se zřetelem na ustanovení předpisů způsob zkoušení pevnosti látek na dynamometru. Zjišťování nejmenšího odporu při tahu nedoporučuje za správnou metodu, nýbrž dokazuje, že spravedlivý je toliko výpočet odporu teoretického. Při 11 zkouškách seřadí dosažená čísla podle velikosti; prostřední číslo řady pak je žádaný odpor. Aritmetický průměr všech čísel řady se od tohoto výsledku valně neliší.

„Maďarští husaři“. Tuto stat přednášel plk. v. v. Bati Berkó v důst. kasinu. Husary považuje za specialitu maďarského bojovnictva, na kterou si žádný jiný národ nemůže činit nárok. Vše, co se v jiných státech později vyrojilo pod titulem husar, bylo již jen kopií maďarských husarů, kteří měli již dávno svou dějinnou tradici. Husarské pluky Bedřicha Velkého byly tvořeny ze zběhlých maď. husarů. Článek zevrubně probírá postavení a organizaci všech husarských pluků býv. říše od třicetileté války do převratu. Třápce u šavlí a černé důst. čepice rakouské jsou podle pisatele vynálezem husarů.

Arpád Markó líčí, jaká opatření učinilo Generalkommando für das Königreich Ungarn r. 1788, aby se zabránilo množícím se požárům v severních Uhrách, zejména v Trnavě.

Kpt. intend. v. v. Robert Bartholy: „Situace státního peněžního

hospodářství v první polovině běžného správního roku.“

Na jaře r. 1924 začala sanace maď. financí pod dozorem Jeremiáše Smitha, vrchního komisaře Společnosti národů. Sanační proces trval do konce června 1926. Číselným rozbořem ukazuje pisatel příznivé výsledky hospodaření. Preliminované výdaje nebyly téměř v žádném měsíci překročeny, naopak bylo v některých státních příjmech (přímé daně, cla) dosaženo daleko vyšších sum, než předvídal příjem rozvržený.

Sešit 6.

Plk. gšt. v. v. Imre Suhay: „Důležitost materiálního zaopatřování armád: XI. pokračování článku přináší z franc. něm. války r. 1870/71 data o železničním provozu Němců na obsazených 4.000 km trati ve Francii. Vozového parku ukořistili Němci poměrně málo, železniční zařízení byla zničena nebo z velké části silně poškozena. Nedostatek lokomotiv nebylo lze odstranit ani do konce války. K zdolání všech potíží bylo třeba mimořádného výkonu, aby střelivo a proviant byly dodány trupě v pravý čas. Pošta byla dopravována z etapy povozy, mnohdy až na sta kilometrů dopředu. Co se týká spojovací služby, vzali si Němci zkušenosti z r. 1866 velmi k srdci a jejich telegrafní formace dostály v kampani 1870/71 skvěle v svém úkolu. V závěru článku je zmínka o zdravotním stavu obou bojujících armád a číselný přehled všech ztrát.

Vrchní rada intend. Géza Horváth: „Doprava proviantu u divise.“ Trupa má k dispozici jako náklad na převozní kuchyni 1 n, základní výbavu 1 n + 2 z,*) tělesovou výbavu 2 n + 2 z.

U jízdy se snižuje základní výbava pro koně o jednu dávku, v horské válce se jak pro muže, tak i pro koně o jednu dávku zvyšuje.

Pro doplnění zmíněných zásob má divise jako náhradní zásoby udržovati 3 n + 1 z. V divisi je pro jejich dopravu k dispozici 6 vozat. kolon po 75 sel. ských povozech.

Početní stav divise je 18.000 mužů, 7.500 koní; z toho je bojovnictva 14.500 mužů a 4.300 koní, v divisního trénu je 3.500 mužů a 3.200 koní. K dovozu jednodenní normální výživy pro celou divisi (= 56,4 t) je třeba 141 povozů s nákladem po 4 q, t. j. dvou vozatajských kolon najednou. Pro náklad jedné záložní dávky proviantu pro celou divisi (= 29,4 t) vystačí jedna vozat. kolona. Náhradní zásoby divise nelze tedy zcela na 6 vozat. kolon divise na-

*) n = normální dávky, z = záložní dávky proviantu.

ložiti. S kolonami lze vystačiti, naloží-li se povozy po 5 q. Aby zásoby na jeden den zůstaly pohromadě aniž by se dělil organický celek kolony, nakládá se zvláště proviant pro bojovníctvo a zvláště 3 n pro divisi trén s náležitým doplňkem. Jiný způsob je, že se oddělí po jedné četě od každé kolony a ze získaných čet se utváří 3 nové kolony po 50 vozech.

Vrchní of. v. v. Ludvík Kresz: „Činnost odbočky divisiního proviantního skladu za války.“ Autor popisuje jako velitel odbočky v Nyiregyháze svou činnost ode dne vyhlášení mobilisace, práce předepsané mob. plánem, vybavení trup odcházejících do pole proviantem, shromažďování zásob, postavení stravovacích stanic, dotování odpočinkových stanic lůžkovými součástkami atd. Odbočka zabavila také ihned veškeré větší zásoby mlýnů a soukromých podnikatelů, sborová intendantce v Košicích je však ihned uvolnila. Velké péče bylo třeba pro zásobování projíždějícího vojska masem a chlebem. U odbočky byla zřízena velká skladiště pro seno a slámu. Značné dodávky zemědělských plodin (Nyiregyháza leží v nejbližší župě Szabolcs) si vynutily, že bylo nutno ihned vystavěti také zvláštní vlečku.

Gen. v. v. Béla Kary: „Obchodní politika.“ Článek seznamuje čtenáře s dějinným postupem obchodních metod. Z merkantilismu přechází autor na éru Adama Smitha, otce klasického národního hospodářství, na obchodní smlouvy tehdejší doby (navigation Act) podrobně přibliží k vývoji svobodného obchodu v Anglii, k vzniku německého „Zollverein“ a končí rozбором teorií a nauk národohospodáře Bedřicha Lista.

Kpt. intend. v. v. Vincenc Mandl: „Národní hospodářství ve službách armádního vedení.“ Článek zdůrazňuje, že se v souvislosti s výživou armád musí rozřešiti i otázka výživy civilního obyvatelstva v zápolí. Splnění obou těchto velkých úkolů lze dosáhnouti jen tehdy, postupuje-li se v hospodářství země promyšleně, podle určitého plánu a organisace. Ad hoc vydaná nařízení, která mají čeliti okamžitému nedostatku, poškozují hospodářskou strukturu více, než by se mysli. Autor vyjímá z dějin příklad, jak Napoleon r. 1798 při obsazení Káhíry zkoumal do všech detailů hospodářské podmínky a zdroje Egypta, pokud jich bylo třeba k zásobování armád, a dospívá k tomuto závěru: 1. Voj. správa musí již v míru navázati styky s hospodářskými ústřednami země, aby její orgány seznaly zásady obchodní politiky (produkce, dovoz, obchodní smlouvy atd.) 2. Válečné hospo-

dářství vyžaduje již v míru přípravy; součinnost voj. správy při tom je nezbytná. 3. Ve válce se má vojevůdci vymeziti i v hospodářských věcech co možná dalekosáhlá pravomoc. K tomu účelu nutno mu dáti k dispozici komise odborníků. 4. Armádní velení rozhodne v hospodářských otázkách teprve po úradě se zmíněnými odborníky a na jejich návrhu.

S vojenského hlediska musí se hlavně přihlížeti k oněm odvětvím hospodářství, která mají pro vojsko zvláštní význam. Článek je dělí takto: 1. Peněžnictví a bankovníctví (bursa). 2. Zemědělství a lesnictví (chov zvířat, výživa). 3. Potravinářský průmysl (konzervy, mlýny). 4. Kovoprůmysl (děla). 5. Dřevařský průmysl (pušky). 6. Hutnictví (uhlí, železo). 7. Kozářský průmysl (výstroj). 8. Textilnictví (továrny na látky). 9. Chemický průmysl (boj plyny).

Přípravné práce v míru mají směřovati k tomu, jak by se upravilo ve válce hospodářství, aby bylo bez jakýchkoliv otrásů lidstvu užitečné. Donucovací prostředky (zákon o vál. úkonech) nezaručují takových výsledků jako volná dohoda podle obchodních zvyklostí a smluv.

Před započítím prací je třeba odpověděti na celý řetěz otázek. Na př.: Jaký druh zboží, v jakém množství a kdy potřebujeme? V jaké míře mohou tuto potřebu uhraditi prostředky země? Odkud lze spoléhati na dovoz? Poskytnutí úvěru pro stupňování zemědělské a průmyslové výroby? Zavedení nových odvětví průmyslu (tanky, letadla, plyny)? Uzavření burs, moratorium? Úprava peněžnictví (vál. půjčky)? Rekvizice, maximalisace cen, vázané hospodářství, lichva, vydání nařízení omezujících spotřebu atd. atd. Na mnohé z těchto otázek nelze bez statistiky vůbec odpověděti.

Konečně vyjímá autor z celé studie kapitulu chemické výroby a podává přehled, jak se připravují armády různých států světa na plynovou válku.

Ernő Kelemen: „Národohospodářství a světový trh.“ Statistika nabyla nebyvaných rozměrů. Lidstvo žije jen podle čísel. Tabulky se rodí, rubriky čísel a grafikony nám prozrazují postup celého hospodářského života. Bez statistiky bychom se dnes ani již neobešli. Světové hospodářství je to jediné, co vládne našim osudem. Politika a vojenská pohotovost daly moc do rukou nového činitele. Je to obchod, kolem něhož se točí ve světě vše. Pozoruhodnými událostmi na národohosp. poli v r. 1927 byly dosud světový kongres Rotaryklubu v Ostende v červnu r. 1927 a vytvoření evropského železářského kartelu. Tento kartel, v kterém se spojily

Francie, Německo a Belgie, zejména odstranil z těla světového míru jeden z jedovatých zubů. — Ve valutárních otázkách nastává v Evropě pomalu konsolidace. Holandsko a Švýcarsko pokusily se uvést do oběhu zlaté mince. Pokus se ztroskotl, obyvatelstvo zůstalo věrno bankovkám. Podle mínění pisatelova překonala dnes Evropa již definitivně hospodářskou krizi, pro hospodářský rozmach nejsou však dosud dány všechny předpoklady.

Dr. R. L.: „Význam činnosti Bank of England.“ R. 1694 vypůjčil si Vilém III. od společnosti angl. bank 1.200.000 liber k úhradě válečných výdajů, začež jí zaručil právo společnosti; později jí pak povolil emisi bankovek. R. 1833 byly bankovky Bank of England prohlášeny zákonitým platidlem. Význam toho vystihuje nejlépe okolnost, že se do té doby v Anglii a ve Walesu asi 300 peněžních ústavů zabývalo vydáváním bankovek. Struktura banky se zakládá na bankovním zákonu Peela z r. 1844. Zásoby zlata této banky jeví mocný vzestup: ze 14 mil. liber v r. 1844 má banka v r. 1913 již 36 mil. liber. Do konce r. 1914 stoupla zásoba na 69 mil., do konce války po přechodném poklesu na 79 mil., v r. 1920 na 126 mil. a v r. 1925 na 153 mil. liber.

István Báti Berko: „Maďarští husaři.“ V pokračování líčí pisatel změny v organizaci a výstroji husarů od vlády Marie Teresie. Za Josefa II. dostali husaři své doplňovací okresy. Do té doby se verbovalo kdekoliv. Naverbovaní husaři sloužili doživotně, r. 1828 snížena služební doba na 14 let, r. 1852 na 8 a později na 6 let. Počet eskadrony r. 1812 byl 6 důstojníků, 2 strážmistři, 1 furir (úč. pdůst.), 12 desátníků, 6 místodesátníků, 2 trubači,

156 husarů na koni, 35 bez koně a 6 důst. sluhů. Počet celého pluku 1816 mužů a 1488 koní. V tomto roce byla také zavedena kartuše jako služební odznak a husaři vyzbrojeni novými karabinami. R. 1805 byli systemisováni trubači u divisí, r. 1807 bylo plukům povoleno, aby si vydržovaly hudbu. V tomto roce nastal divný případ, že válečný počet pluků byl nižší než počet mírový, protože každá eskadrona musela odevzdati 8 mužů náhradní eskadroně. Za franc. válek v letech 1813—1814 vzrostl počet pluku na 2.046 mužů a 1.975 koní. Pro husarské pluky bylo v staré monarchii toliko 5 kasáren, takže většina byla po dlouhá desetiletí ubytována jednotlivě u obyvatelů. Pistole byly mužstvu vyzbrojenému karabinou r. 1850 odňaty, r. 1852 vráceny a r. 1857 opět odňaty. R. 1857 byla předepsána hodnost četaře. R. 1850 zavedl také 10. husarský pluk klus při pochodech, které se děly dosud jen krokem. Při reorganizaci r. 1867 bylo celé jezdeckto sjednoceno a také v oděvu nastaly značné změny. R. 1873 dostávají všechny pluky červené kalhoty a červenou polní čepici. Na sklonku světové války zůstaly jen 3 rak.-uh. a 2 honvédske husarské pluky na koni; ostatek bojoval jako pěchota.

Na konci se zmiňuje autor v několika odstavcích o zaopatřování koní. Vlastním husarským koněm byl lehký malý kůň. Husaři si je zaopatřovali sami. Předpisů stran velikosti, barvy a rodu nebylo. R. 1842 stanovena výška koně na 147—158 cm, r. 1781 na 152 cm, r. 1869 na 155 cm, před světovou válkou na 158—166 cm. Koně nakupovali pro vojsko původně obchodníci, od druhé polovice XVIII. století byl nákup svěřen zvláštní remontní komisi.

Kpt. La.

LITERÁRNÍ PŘEHLED

Legionářská literatura:

Plukovní kroniky.

(Dokončení.)

Z útvarů bývalé třetí divise čsl. vojska na Rusi vzpomínal desátého výročí svého založení též pěší pluk 10. o slavnostech, pořádaných spolu s dělostřeleckým plukem 6. koncem listopadu 1927 v Brně. K tomuto jubileu napsal škpt. Ferdinand Pražský plukovní kroniku, nazvanou „**Dějiny pěšího pluku 10. Jana Sladkého Koziny**“ (Brno 1927, nákl. pluku, stran 319).

Pluk vznikl původně v rámci druhé

čsl. div. v Borispolu na Ukrajině jako druhý pluk záložní a teprve později, v létě roku osmnáctého obdržel za pobytu na vladivostocké frontě v pořadí našich střeleckých (pěších) pluků nové číslo 10 a čestný název pluku Havlíčkova. Poněvadž však Havlíčkovým plukem byl tehdy pojmenován v Povolži také bývalý první pluk záložní (9. pluk střelecký), došlo po soustředění celého armádního sboru k nové změně v názvu desátého pluku, který nese pak od prosince r. 1918 již definitivně slavné jméno chodského rebela, Jana Sladkého Koziny. Počátkem roku devatenáctého, kdy reformami Štefánikovými